

GYMNÁZIUM V STROPKOVE

PRIJÍMACIA SKÚŠKA 2019

Slovenský jazyk a literatúra - 1.termín

NEOTVÁRAJTE, POČKAJTE NA POKYN!

PREČÍTAJTE SI POKYNY K TESTU!

- Test obsahuje **3 ukážky a 36 testových úloh**.
- Na vypracovanie testu budete mať **60 minút**.
- Každú ukážku a úlohu si pozorne prečítajte.
- Svoje odpovede vyznačte v odpoveďovom hárku.
- V teste sa stretnete s dvoma typmi úloh:
  - Pri úlohách s **výberom jednej odpovede**, v ktorých sú ponúknuté dve, tri alebo štyri možnosti, vyberte **práve jednu** z nich. Správnu odpoveď vyznačte zakrúžkovaním na odpoveďovom hárku.
  - Pri **otvorených úlohách** musíte sami sformulovať stručnú odpoveď – slovo, slovné spojenie alebo vetu. Pri týchto slovách správnu odpoveď napíšete do príslušného riadka odpoveďového hárka.

Želáme vám veľa úspechov!

Ukážka č.1

1. herec (za oponou): Už tam sedia!

2. herec Udrite na gong a povedzte im to.

1. herec (za oponou): Dobre. (Vyjde pred oponu a udrie na gong.) Dobrý večer. Nie, nič, prosím, zatiaľ ešte nereagujte! Nehrám nijakú postavu. Som tu celkom súkromne. Na rozdiel od zvyklosti v iných divadlách chcem vám dať určitú časovú rezervu. Také tri-štyri minútky. Pokojne si to rozmyslite. **Keď teraz odídete, o nič neprídete.** Nejde o nijaké gala predstavenie. Ide o celkom obyčajnú monumentálnu fresku z XVIII. storočia. O zabudnutý sentimentálny román Jozefa Ignáca Bajzu. Rozmyslite si to! Ak odídete, neurazíme sa. Naopak – pri pokladnici vám vrátia vstupné. Opakujem, pokojne si to rozmyslite. To nebude Shakespeare ani Molière – bude to Bajza. Opakujem: Bajza. Samé dišputy, rečičky, nijaký dej. Ďakujem za pozornosť.

2. herec (Vyjde pred oponu a hned' zmizne.): Ešte stále tam sedia. Udrite ešte raz na gong! (Gong. Vyjde pred oponu.): Dobrý večer. Aby ste nás rozumeli, my vás nevyháňame. Ide nám len o úprimné varovanie. Na dnešný večer sme pripravili obzvlášť komplikovanú monumentálne historickú fresku u XVIII. storočia.

(M. Lasica, J. Satinský – Náš priateľ René)

1. Pomenujte, k akému jazykovému štýlu zaradíme ukážku č.1. (1b)

A. publicistický	B. umelecký
C. administratívny	D. odborný

2. Napíšte, k akému literárnemu druhu patrí ukážka č.1. (1b)

3. Napíšte, k čomu vyzýva 1. herec prítomných divákov. (1b)

4. Vytvorte synonymum k slovu „gala“ (podľa významu v ukážke). (1b)

5. O výraze „gala“ platí (1b):

- A. podstatné meno mužského rodu, vzor hrdina
- B. podstatné meno ženského rodu, vzor žena
- C. prídavné meno, vzor pekný
- D. cudzie prídavné meno, nesklonné

6. Vyberte, v ktorej možnosti sú správne určené podčiarknuté vetné členy (v presnom poradí). Na dnešný večer sme si pripravili komplikovanú fresku z

minulosti. (1b)

- A. predmet, nezhodný prívlastok
- B. predmet, zhodný prívlastok
- C. podmet, príslovkové určenie času
- D. predmet, príslovkové určenie času

7. Slovo „dišputa“ je : (1b)

- A. neologizmus
- B. slangové slovo
- C. frazeologizmus
- D. archaizmus

8. Vyberte, v ktorej možnosti sú správne uvedené slovné druhy zo zvýrazneného súvetia v ukážke č.1 (v presnom poradí). (1b)

- A. zámeno, príslovka, sloveso, predložka, zámeno, sloveso
- B. spojka, príslovka, sloveso, predložka, zámeno, sloveso
- C. príslovka, príslovka, sloveso, predložka, citoslovce, sloveso
- D. spojka, príslovka, sloveso, predložka, príslovka, sloveso

9. Určte, aké je celkové vyznenie ukážky č.1. (1b)

- A. tragické
- B. neutrálne
- C. komické
- D. vážne

10. Napíšte, ako sa nazýva prehovor jednej postavy v dramatickom diele. (1b)

11. Pomocou spojovníkov rozdeľte na slabiky výraz „nereagujte“. (1b)

12. Vyberte, v ktorej možnosti sú všetky slová napísané pravopisne správne. (1b)

- A. aliby, rozvírené myšlienky
- B. nabyť mobil, správkyňa
- C. vydobyť víťazstvo, symbol
- D. finále, starobilé budovy

Ukážka č. 2

O dvanástej keď mestá spia a mlčia
keď za obzorom dávno zmizol deň
tmou ako vlčie oči hviezdy blčia
a pozerajú ľuďom do okien

Možno i tebe práve zachcelo sa
v nebeských svetlách vyšť monogram
a teraz vstávaš v polosne a bosá
a kladieš hlávku na obločný rám

Už ani živej duše na rázcestiach
spí každý dom a v jednom spíš i ty
Len ja sa dívam v blikajúcich hviezdach
monogram tvoj mám zlatom vyšť

Tak za oknami bdieme mlčky sami
a iba vietor šepká v oreší
že dvaja do hviezd píš monogramy
jeden je tvoj a druhý kto vie či

(Kto už raz ľúbil také chvíle pozná
keď človek musí celé noci bdiť
keď tajne túži prikradnúť sa do sna
alebo aspoň k spiacej dovidieť)

(Ľ. Feldek: Monogramy)

13 Určte, o akom čase píše autor v ukážke č.2. (1b)

A. svitanie	B. večer
C. noc	D. súmrak

14. Čo prežíva lyrický hrdina v ukážke č.2? (1b):

A. Teší sa na stretnutie.	B. Smúti nad sklamaním v láske.
C. Túži po milovanej osobe.	D. Obdivuje monogram.

15. Určte literárny žáner ukážky č.2. (1b)

A. báseň	B. sonet
C. pieseň	D. epos

16. Vypíšte z 1. strofy ukážky č.2 jednu personifikáciu. (1b)

17. Vytvorte antonymum k slovu „bdieme“. (1b)

18. V ktorej možnosti je správne doplnenie nasledujúcej vety o ukážke č.2? (1b)

Uvedenú ukážku zaradíme k _____ lyrike, v 1. strofe sa uplatňuje _____ rým.

A. spoločenskej, obkročný	B. reflexívnej, obkročný
C. ľúbostnej, striedavý	D. prírodnej, striedavý

19. Zvýraznené slová v 3.strofe ukážky č.2 sú: (1b)

A. predložka, častica	B. častica, príslovka
C. spojka, častica	D. častica, častica

20. Vytvorte G sg podčiarknutého slova vo výraze „jeden je tvoj a druhý kto vie čí“. (1b)

21. Vysvetlite frazeologizmus Vodu káže, víno pije. (1b)

22. Napíšte, akým slovným druhom je vyjadrený podmet vo vete Oplatilo sa študovať. (1b)

23. Uvedte, v ktorej možnosti majú všetky podstatné mená rovnaký skloňovací vzor. (1b)

- A. hrochy, levy, kravy, pávy
- B. sane, Levice, višne, opice
- C. Alpy, Piešťany, líšky, zebry
- D. Košice, okuliare, zajace, čaje

24. Vyberte, v ktorej možnosti sa slovesá zhodujú v kategórii vidu. (1b)

A. siahať, zložiť	B. držať, dodať
C. sadnúť, popriať	D. stáť, ostať

25. Uvedte, v ktorej možnosti sú správne uvedené doplnené písmená z nasledujúcej vety. *Pred h_stor_ck_m nález_skom sa hm_rili zástup_ nov_nárov*. (1b)

- A. i, í, ý, í, í, y, i
- B. i, i, í, y, í, y, í
- C. i, i, ý, i, ý, y, i
- D. i, i, y, i, y, y, i

Ukážka č. 3

Priemerný Slováč skonzumuje 0,6 kilogramov bryndze ročne. Tradičná potravina vyrábaná najmä z ovčieho mlieka obsahuje obrovské množstvo probiotických kultúr a zdraviu prospešných látok. Najvýživnejšia býva v apríli a máji, keď sa pasienky zazelenajú čerstvou novou trávou.

Pod pojmom bryndza sa historicky myslí rozdrvený tvrdý zrejúci syr z ovčieho mlieka a neskôr jemno pomletý a osolený vykysnutý a vyzretý ovčí hrudkový syr. **Jeho** vôňa a chuť je lahodná, príjemne kyslá po ovčom syre, mierne pikantná a slaná. Obsah soli je oproti iným syrom len 2-percentný.

Bryndzu konzumovali naši predkovia dlhé stáročia a v minulosti tvorila hlavnú súčasť jedálneho lístka. Prvá bryndziareň na Slovensku vznikla už v roku 1787 v Detve. Konzumácia slovenskej bryndze má dlhodobú tradíciu aj v zahraničí. Exportovala do Rakúska, Maďarska, Poľska, Nemecka a v menších množstvách aj do ostatných krajín Európy.

<https://vysetrenie.zoznam.sk/cl/1000654/1791037/Pastieri-ju-povazuju-za-poklad--Takto-spoznate-najkvalitnejšiu-bryndzu-zo-Slovenska->

26. Vyberte, ktoré tvrdenie platí o ukážke č.3. (1b)

- A. Konzumácia bryndze sa zvýšila od roku 1787.
- B. Bryndza sa vyrába výlučne z ovčieho mlieka.
- C. Bryndzu sa odporúča konzumovať len v apríli a máji.
- D. Bryndza obsahuje množstvo výživných látok.

27. Podľa ukážky č.3 je obsah soli v bryndzi oproti iným syrom: (1b)

- A. vyšší
- B. nižší
- C. rovnaký
- D. nie je uvedené

28. Obsah soli je oproti iným syrom len 2-percentný. Uvedená veta je: (1b)

- A. jednočlenná, slovesná
- B. dvojčlenná so slovesným prísudkom

C. dvojčlenná, neúplná

D. dvojčlenná so slovesno-menným prísudkom

29. Vyberte správnu možnosť, v ktorej je správne určený pád podstatných mien z uvedenej vety. Konzumácia slovenskej bryndze má dlhodobú tradíciu aj v zahraničí. (1b)

A. nominatív, akuzatív, genitív, lokál

B. nominatív, genitív, akuzatív, lokál

C. akuzatív, genitív, nominatív, inštrumentál

D. genitív, akuzatív, akuzatív, lokál

30. Podčiarknutý výraz v ukážke č.3 je: (1b)

A. privlastňovacie prídavné meno

B. osobné základné zámeno

C. vzťahové prídavné meno

D. osobné privlastňovacie zámeno

31. Z 1. odseku ukážky č. 3 vypíšte jedno slovo, kde dochádza spodobovaniu. (1b)

32. Napíšte slovo, ku ktorému sa vzťahuje podčiarknutý výraz v ukážke č.3. (1b)

33. Napíšte, ako odborne označujeme zvýraznené časti v nasledujúcich slovách: pomletý, vykysnutý, vyzretý. (1b)

34. Napíšte slovenské synonymum k výrazu „exportovať“. (1b)

35 Napíšte, akým slovotvorným postupom bolo vytvorené slovo. (2 b)

A. bryndziareň

B. kilogram

36. Napíšte slovom správny tvar číslovky k podstatnému menu. (4b)

A. skončiť 8. v poradí

B. odísť od 7 priateľov

C. hovoriť o 34 žiakoch

D. upozornil som Ťa 3-krát (celý číslovkový výraz)

- ďakujeme -

Ukážka č.1

1. herec (za oponou): Už tam sedia!

2. herec Udrite na gong a povedzte im to.

1. herec (za oponou): Dobre. (Vyjde pred oponu a udrie na gong.) Dobrý večer. Nie, nič, prosím, zatiaľ ešte nereagujte! Nehrám nijakú postavu. Som tu celkom súkromne. Na rozdiel od zvyklosti v iných divadlách chcem vám dať určitú časovú rezervu. Také tri-štyri minútky. Pokojne si to rozmyslite. **Keď teraz odídete, o nič neprídete.** Nejde o nijaké gala predstavenie. Ide o celkom obyčajnú monumentálnu fresku z XVIII. storočia. O zabudnutý sentimentálny román Jozefa Ignáca Bajzu. Rozmyslite si to! Ak odídete, neurazíme sa. Naopak – pri pokladnici vám vrátia vstupné. Opakujem, pokojne si to rozmyslite. To nebude Shakespeare ani Molière – bude to Bajza. Opakujem: Bajza. Samé dišputy, rečičky, nijaký dej. Ďakujem za pozornosť.

2. herec (Vyjde pred oponu a hned' zmizne.): Ešte stále tam sedia. Udrite ešte raz na gong! (Gong. Vyjde pred oponu.): Dobrý večer. Aby ste nás rozumeli, my vás nevyháňame. Ide nám len o úprimné varovanie. Na dnešný večer sme pripravili obzvlášť komplikovanú monumentálne historickú fresku u XVIII. storočia.

(M. Lasica, J. Satinský – Náš priateľ René)

1. Pomenujte, k akému jazykovému štýlu zaradujeme ukážku č.1. (1b)

- A. publicistický
- B. umelecký
- C. administratívny
- D. odborný

2. Napíšte, k akému literárnemu druhu patrí ukážka č.1. (1b) dráma

3. Napíšte, k čomu vyzýva 1. herec prítomných divákov. (1b) aby odišli

4. Vytvorte synonymum k slovu „gala“ (podľa významu v ukážke). (1b)

výnimočný, veľkolepý, slávnostný

5. O výraze „gala“ platí (1b):

- A. podstatné meno mužského rodu, vzor hrdina
- B. podstatné meno ženského rodu, vzor žena
- C. prídavné meno, vzor pekný
- D. cudzie prídavné meno, nesklonné

6. Vyberte, v ktorej možnosti sú správne určené podčiarknuté vetné členy (v presnom poradí). Na dnešný večer sme si pripravili komplikovanú fresku z minulosti. (1b)

- A. predmet, nezhodný prívlastok
- B. predmet, zhodný prívlastok
- C. podmet, príslovkové určenie času
- D. predmet, príslovkové určenie času

7. Slovo „dišputa“ je : (1b)

- A. neologizmus
- B. slangové slovo
- C. frazeologizmus
- D. archaizmus

8. Vyberte, v ktorej možnosti sú správne uvedené slovné druhy zo zvyrazneného súvetia v ukážke č.1 (v presnom poradí). (1b)

- A. zámeno, príslovka, sloveso, predložka, zámeno, sloveso
- B. spojka, príslovka, sloveso, predložka, zámeno, sloveso
- C. príslovka, príslovka, sloveso, predložka, citoslovce, sloveso
- D. spojka, príslovka, sloveso, predložka, príslovka, sloveso

9. Určte, aké je celkové vyznenie ukážky č.1. (1b)

- A. tragické
- B. neutrálne
- C. komické
- D. vážne

10. Napíšte, ako sa nazýva prehovor jednej postavy v dramatickom diele. (1b)

replika

11. Pomocou spojovníkov rozdeľte na slabiky výraz „nereagujte“. (1b)

ne-re-a-guj-te

12. Vyberte, v ktorej možnosti sú všetky slová napísané pravopisne správne. (1b)

- A. aliby, rozvírené myšlienky
- B. nabyť mobil, správkyňa
- C. vydobyť víťazstvo, symbol
- D. finále, starobilé budovy

Ukážka č. 2

O dvanástej keď mestá spia a mlčia
keď za obzorom dávno zmizol deň
tmou ako vlčie oči hviezdy blčia
a pozerajú ľuďom do okien

Možno i tebe práve zachcelo sa
v nebeských svetlách vyšť monogram
a teraz vstávaš v polosne a bosá
a kladieš hlávku na obločný rám

Už ani živej duše na rázcestiach
spí každý dom a v jednom spíš i ty
Len ja sa dívam v blikajúcich hviezdach
monogram tvoj mám zlatom vyšť

Tak za oknami bdieme mlčky sami
a iba vietor šepká v oreší
že dvaja do hviezd píš monogramy
jeden je tvoj a druhý kto vie čí

(Kto už raz ľúbil také chvíle pozná
keď človek musí celé noci bdiieť
keď tajne túži prikradnúť sa do sna
alebo aspoň k spiacej dovidieť)

(Ľ. Feldek: Monogramy)

13 Určte, o akom čase píše autor v ukážke č.2. (1b)

- A. svitanie
- B. večer
- C. noc
- D. súmrak

14. Čo prežíva lyrický hrdina v ukážke č.2? (1b)

- A. Teší sa na stretnutie.
- B. Smúti nad sklamaním v láske.
- C. Túži po milovanej osobe.
- D. Obdivuje monogram.

15. Určte literárny žáner ukážky č.2. (1b)

- A. báseň
- B. sonet
- C. pieseň
- D. epos

16. Vypíšte z 1. strofy ukážky č.2 jednu personifikáciu. (1b)

mestá spia a mlčia, hviezdy pozerajú

17. Vytvorte antonymum k slovu „bdieme“. (1b) spíme

18. V ktorej možnosti je správne doplnenie nasledujúcej vety o ukážke č.2? (1b)

Uvedenú ukážku zaradíme k _____ lyrike, v 1. strofe sa uplatňuje _____ rým.

- A. spoločenskej, obkročný   B. reflexívnej, obkročný
C. ľúbostnej, striedavý   D. prírodnej, striedavý

19. Zvýraznené slová v 3.strofe ukážky č.2 sú (1b):

- A. predložka, častica   B. častica, príslovka
C. spojka, častica   D. častica, častica

20. Vytvorte G sg podčiarknutého slova vo výraze „jeden je tvoj a druhý kto vie čí“. (1b)   **čieho**

21. Vysvetlite frazeologizmus Vodu káže, víno pije. (1b) **Inak hovorí, inak koná.**

22. Napíšte, akým slovným druhom je vyjadrený podmet vo vete Oplatilo sa študovať. (1b)   **slovesom**

23. Uvedte, v ktorej možnosti majú všetky podstatné mená rovnaký skloňovací vzor. (1b)

- A. hrochy, levy, kravy, pávy
B. **sane, Levice, višne, opice**
C. Alpy, Piešťany, líšky, zebry
D. Košice, okuliare, zajace, čaje

24. Vyberte, v ktorej možnosti sa slovesá zhodujú v kategórii vidu. (1b)

- A. siahať, zložiť   B. držať, dodať
C. **sadnúť, popriať**   D. stáť, ostať

25. Uved'te, v ktorej možnosti sú správne uvedené doplnené písmená z nasledujúcej vety. Pred h_stor_ck_m nález_skom sa hm_rili zástup_ nov_ nárov. (1b)

A. i, í, ý, í, í, y, i

B. i, i, í, y, í, y, í

C. i, i, ý, i, ý, y, i

D. i, i, y, i, y, y, i

Ukážka č. 3

Priemerný Slovák skonzumuje 0,6 kilogramov bryndze ročne. Tradičná potravina vyrábaná najmä z ovčieho mlieka obsahuje obrovské množstvo probiotických kultúr a zdraviu prospešných látok. Najvýživnejšia býva v apríli a máji, keď sa pasienky zazelenajú čerstvou novou trávou.

Pod pojmom bryndza sa historicky myslí rozdrvený tvrdý zrejúci syr z ovčieho mlieka a neskôr jemno pomletý a osolený vykysnutý a vyzretý ovčí hrudkový syr. **Jeho** vôňa a chuť je lahodná, príjemne kyslá po ovčom syre, mierne pikantná a slaná. Obsah soli je oproti iným syrom len 2-percentný.

Bryndzu konzumovali naši predkovia dlhé stáročia a v minulosti tvorila hlavnú súčasť jedálneho lístka. Prvá bryndziareň na Slovensku vznikla už v roku 1787 v Detve. Konzumácia slovenskej bryndze má dlhodobú tradíciu aj v zahraničí. Exportovala do Rakúska, Maďarska, Poľska, Nemecka a v menších množstvách aj do ostatných krajín Európy.

<https://vysetrenie.zoznam.sk/cl/1000654/1791037/Pastieri-ju-povazuju-za-poklad--Takto-spoznate-najkvalitnejziu-bryndzu-zo-Slovenska->

26. Vyberte, ktoré tvrdenie platí o ukážke č.3. (1b)

A. Konzumácia bryndze sa zvýšila od roku 1787.

B. Bryndza sa vyrába výlučne z ovčieho mlieka.

C. Bryndzu sa odporúča konzumovať len v apríli a máji.

D. Bryndza obsahuje množstvo výživných látok.

27. Podľa ukážky č.3 je obsah soli v bryndzi oproti iným syrom: (1b)

A. vyšší

B. nižší

C. rovnaký

D. nie je uvedené

28. Obsah soli je oproti iným syrom len 2-percentný. Uvedená veta je: (1b)

- A. jednočlenná, slovesná
- B. dvojčlenná so slovesným prísudkom
- C. dvojčlenná, neúplná
- D. dvojčlenná so slovesno-menným prísudkom

29. Vyberte správnu možnosť, v ktorej je správne určený pád podstatných mien z uvedenej vety. Konzumácia slovenskej bryndze má dlhodobú tradíciu aj v zahraničí. (1b)

- A. nominatív, akuzatív, genitív, lokál
- B. nominatív, genitív, akuzatív, lokál
- C. akuzatív, genitív, nominatív, inštrumentál
- D. genitív, akuzatív, akuzatív, lokál

30. Podčiarknutý výraz v ukážke č.3 je: (1b)

- A. privlastňovacie prídavné meno
- B. osobné základné zámeno
- C. vzťahové prídavné meno
- D. osobné privlastňovacie zámeno

31. Z 1. odseku ukážky č. 3 vypíšte jedno slovo, kde dochádza spodobovaniu. (1b) obsahujú, množstvo, keď

32. Napíšte slovo, ku ktorému sa vzťahuje podčiarknutý výraz v ukážke č.3. (1b) syr

33. Napíšte, ako odborne označujeme zvýraznené časti v nasledujúcich slovách: pomletý, vykysnutý, vyzretý. (1b) predpona

34. Napíšte slovenské synonymum k výrazu „exportovať“. (1b) vyvážať, odosielať

35 Napíšte, akým slovotvorným postupom bolo vytvorené slovo. (2 b)

A. bryndziareň   *odvodzovanie*

B. kilogram   *skladanie*

36. Napíšte slovom správny tvar číslovky k podstatnému menu. (4b)

A. skončiť 8. v poradí   *ôsmy*

B. odísť od 7 priateľov   *siedmich*

C. hovoriť o 34 žiakoch   *tridsiatich štyroch*

D. upozornil som Ťa 3-krát (celý číslovkový výraz)   *trikrát*

SPOLU: 40 bodov